

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

แนวคิดเรื่อง วัชระ-ชะบิ ในปรัชญาเซน

ผู้เขียน

นางสาววันสนันท์ ขุนพล

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.วิโรจน์ อินทนนท์ ประธานกรรมการ

อ.ดร. สมหวัง แก้วสุฟอง กรรมการ

Dr. Christopher A. Fisher กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวคิดเรื่องวัชระ-ชะบิ ในปรัชญาเซนมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความหมาย ลักษณะ และคุณค่าของแนวคิดเรื่อง วัชระ-ชะบิ และ 2) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์กันระหว่างแนวคิด เรื่องวัชระ-ชะบิ กับ ปรัชญาเซน ที่ส่งผลกระทบต่อศิลปะ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาวญี่ปุ่นโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร รวบรวม เรียบเรียงข้อมูลต่างๆทั้งจากหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ บทความ และวารสาร และนำมาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดวัชระ-ชะบิ มีความหมายถึงสุนทรียภาพทางความงามอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเรียบง่าย ปกติ ธรรมดา ตรงไปตรงมา และเป็นธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งแสดงออกโดยผ่านระยะเวลา และสภาพอากาศรอบข้างจนทำให้เกิดร่องรอย และความทุกข์ทรมาน แนวคิดวัชระ-ชะบิจึงยกย่องในความเสื่อมลง หรือการดับของสรรพสิ่ง อันเป็นความจริงหนึ่งของชีวิต นอกจากนี้วัชระ-ชะบิยังหมายถึงวิถีชีวิตอย่างหนึ่งที่เน้นความเรียบง่าย ปกติธรรมดาที่หาความสุขได้ในช่วงเวลาขณะนั้น เป็นวิถีที่สงบสุขเรียบง่ายได้ด้วยตัวเราเอง

ความงามแบบวัชระ-ชะบิ มีลักษณะทางกายภาพที่ ให้ความสำคัญกับ กระบวนการทางธรรมชาติ ไม่เป็นไปตามแบบแผน สนิทสนม ไม่โอ้อวด มีลักษณะของเนื้อดิน พร่าสลับ และเรียบง่าย ในทางปฏิบัติวัชระ-ชะบิจะจัดทุกสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ซาบซึ้งกับคุณค่าของสิ่งต่างๆที่เข้ามาเผชิญหน้า จดจ่ออยู่กับคุณค่าที่แท้จริงใน และเมินเฉยต่อมูลค่าทางวัตถุ ลักษณะทางอารมณ์ วัชระ-ชะบิจะยอมรับในสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และซาบซึ้งในระบบจกัวาลที่เป็นเรื่อง

ที่เข้าใจได้ยาก ฟันไปไกลจากสิ่งต่างๆที่ประสาทสัมผัสทั่วไปจะสามารถรับรู้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะของสรรพสิ่งไปจากเดิม มีลักษณะทางจิตวิญญาณที่มองเห็นสัจจะจาก การสังเกตธรรมชาติ แฝงไปด้วยความจริง 3 ประการ ได้แก่ ความไม่เสร็จสมบูรณ์ ความไม่คงทนถาวร และความไม่สมบูรณ์แบบ ให้ความสำคัญกับภาวะชั่วขณะแห่งการแรกเริ่ม และการพังทลายลง อีกทั้งยังเชื่อว่าความงามสามารถเปล่งประกายออกมาจากความอัปลักษณ์ได้ และสุดท้ายมี ลักษณะรากฐานทางอภิปรัชญาที่ว่า “สรรพสิ่งเกิดขึ้นจากฐิติ สุดท้ายก็ต้องกลับไปคืนสู่สภาพเดิม”

ลักษณะทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นของแนวคิดอะบิ-ชะบิที่ตั้งอยู่บนฐานทางความคิดสำคัญของปรัชญาเซนที่ว่าด้วยเรื่องการเมืองของระบบจักรวาล (Existence of the universe) คือ ความไม่เสร็จสมบูรณ์ ความไม่คงทนถาวร และความไม่สมบูรณ์แบบ นั้นแสดงถึงคุณค่าเชิงจิตวิญญาณซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถทำให้นุชนเข้าใจในความหมายของความงามได้อย่างลึกซึ้ง มากเกินไปกว่ารูปลักษณะภายนอก กล่าวคือ หากมนุษย์เข้าใจถึงความงามจากร่องรอยไม่เท่านั้นแล้ว นั้นหมายถึงว่า เขาสามารถเข้าถึงสัจจะความจริงของระบบจักรวาล ซึ่งส่งผลให้วิถีชีวิตของเขาได้ รู้จักการเรียนรู้ ควบคู่กับธรรมชาติ และเข้าใจถึงความเป็นไปของสรรพสิ่งตามแนวความคิดของ ตะวันออกในเรื่องวัฏฏะสงสารที่ย่อมมีกำเนิด เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป สัจจะหรือความจริงนี้ หากมนุษย์มีจิตสำนึก และความเข้าใจอย่างแท้จริง พวกเขาจะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างไม่ยากเย็น บนความเรียบง่าย สมถะ ถ่อมตน และมีความสุข

แนวคิดอะบิ-ชะบิเป็นแนวคิดหนึ่งที่แฝงอยู่ในปรัชญาเซน และมีความสัมพันธ์กันอย่าง ลึกซึ้ง ทั้งในแง่ของการให้ความสำคัญกับธรรมชาติ, คุณลักษณะที่เหมือนกันบางประการ เช่น ความไม่สม่ำเสมอ ไม่เป็นไปตามแบบแผน ความลึกลับ และล้าลึก, การให้คุณค่าแก่ความอัปลักษณ์ และการปฏิบัติเป็นสำคัญ, วิธีการแสดงออกโดยผ่านงานศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อเข้าถึงสัจจะ หรือบรรลุนิพพานซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดด้วยตัวบุคคลเอง (Subjective) รวมไปถึงความเกี่ยวเนื่องกัน ของพื้นที่ (Space) และเวลา (Time) ซึ่งแม้ว่าแนวคิดอะบิ-ชะบิ กับปรัชญาเซนจะมีความหมายและ สถานภาพที่แตกต่างกัน แต่ด้วยเหตุปัจจัยหลายๆอย่างที่ทำให้ทั้งสองต่างมีความสัมพันธ์กันอย่าง กลมกลืน และลึกซึ้ง กล่าวคือ ทั้งสองมีรากเหง้า บ่อเกิด และพัฒนาการทางความคิดจากแหล่ง เดียวกัน ในช่วงสมัยใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังแพร่หลายเข้าสู่ประเทศญี่ปุ่น ภายใต้การสนับสนุนของ พระเซน และชนชั้นปกครองสมัยนั้น จนก่อเกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่อันดีงาม ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดอะบิ-ชะบิ กับปรัชญาเซน และปัจจัยต่างๆข้างต้นล้วนส่งผลกระทบต่อ ศิลปะ วัฒนธรรม ต่างๆของญี่ปุ่น ทั้งการแสดงความเคารพ ภาษา การแต่งกาย พิธีกรรมอันเก่าแก่ เป็นต้น และส่ง ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

Thesis Title	The Concept of Wabi-Sabi in Zen Philosophy	
Author	Miss Wanassanant Kunphon	
Degree	Master of Arts (Philosophy)	
Thesis Advisory Committee	Asst. Prof. Dr. Viroj Inthanon	Chairperson
	Lect. Dr. Somwang Keawsufong	Member
	Lect. Dr. Christopher A. Fisher	Member

ABSTRACT

This research, “The Concept of Wabi-Sabi in Zen Philosophy”, explores: 1) To study and define the character and value of the Concept of Wabi-Sabi. 2) To study the relationship between The Concept of Wabi-Sabi and Zen Philosophy in regard to art, culture and the lifestyle of the Japanese as well as the impact on Japanese culture and the arts in general. The methodology used is documentary research.

The study shows the meaning and Concept of Wabi-Sabi which is an aesthetic concept that contains many different characteristics; Wabi-Sabi demonstrates simplicity, normality, honesty and nature, that expressed through time or age due to environmental changes and ambient surrounding until the clues, the ruts or sufferings are evident. Therefore, Wabi-Sabi’s Concept accordingly is admired in the decay or loss of things which is an essential part and lesson in life and Zen Buddhist teachings. Wabi-Sabi also means a way of life that places emphasis on simplicity and commonality at which point in theory happiness and tranquility can be achieved at any moment by the individual.

Wabi-Sabi aesthetics contains the physical characteristics that place importance on the natural process of asymmetry, intimacy, modesty, asperity, dimness and simplicity. In practice, Wabi-Sabi will reveal inessential things for the purpose of impression with values that encounter, concentrate in internal value and ignore the stature of external value. In sentimental character,

Wabi-Sabi accepts inevitable things and appreciates the universal system that is extremely complexed, difficult to comprehend and understand those things that pass beyond general sensation, such as, mutation of features, alteration, aging, death, decay, weathering, etc. In spiritual character, Wabi-Sabi sees the truths from natural observation which is concealed in 3 characters which are imperfection, impermanence and incompleteness, which proceeds to a momentary state of beginning and falling. Moreover, Wabi-Sabi also shows that beauty can be found within ugliness. The last, metaphysical characteristic is based on form “Things were born from the dust, at last they must return to their origin”.

All of the characteristics of the Wabi-Sabi concept above are based on Zen Philosophy and the belief of Zen Buddhism about nature and “Existence of the universe”, such as, imperfection, impermanence and incompleteness which express the spiritual value commonly found in human psyche in an attempt to understand the meaning of beauty profoundly beyond external characters or advantages. Meaning for example; if someone realizes the beauty which can be found in something as innate and simple as a piece of old wood he can realize the truth of the universe which impacts his life, the point being: knowing, leaning, contact with nature and the realization of the potentiality of all things. According to Eastern thought in the cycle of life all things must naturally be born, grow up, decayed and die. This is the truth. Human beings have consciousness and can comprehend thus they are able to live easily, simply, tranquility, modesty and most of all happily.

The Concept of Wabi-Sabi is concealed in Zen Philosophy which has deep implications found within nature and there are some same characters, such as, inequality, unconventional, mystery and dimness, the value of ugliness and self-practice, expression by arts and cultures to attain the truth or “Satori” perhaps better described as a form of understanding or enlightenment which is the highest purpose of an individual (Subjective) including the implication of space and time between Wabi-Sabi’s Concept and Zen Philosophy. Although the meaning and condition of Wabi-Sabi’s Concept and Zen Philosophy may differ, they are harmoniously involved by two factors namely both of them have the same origin and develop from the same source at nearly the same moment. Moreover, they also expanded to Japan with noble-caste and Zen monk’s which supported them until they became the new culture in Japan. The relationship between The Concept of Wabi-Sabi and Zen Philosophy as well as other factors affect Japan’s arts and culture, in things such as, compliments, language, clothes and the ceremonies etc. as well as the lifestyle of Japanese inevitably.